

Συνομιλία με τον π. Ζαχαρία περί Μοναχισμού (μέρος β)

[Ορθοδοξία / Ορθόδοξος Μοναχισμός](#)

[Αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Έσσεξ Αγγλίας](#)

[Διαβάστε εδώ το πρώτο μέρος](#)

Ερώτηση: Πώς επιτυγχάνεται η ενότητα στο κοινόβιο;

Απάντηση: Οφείλουμε να έχουμε όλους τους αδελφούς στην καρδιά μας, να μην απουσιάζει κανείς, ακόμα και εκείνοι που μπορεί να μας αδικούν. Δυστυχώς, δεν αφήνουμε τη χάρη να μας μεταμορφώσει, αλλά πάντοτε δικαιολογούμε τον εαυτό μας και υποκρύπτουμε μνησικακία, και γι' αυτό δεν υπάρχει ούτε διέξοδος, ούτε νίκη. Η αληθινή νίκη πραγματοποιήθηκε με το Αίμα του Αμνού και εμείς βρίσκουμε την αληθινή αυτή νίκη όταν συγχωρούμε μέσα από την καρδιά μας. Γι' αυτό μας προτρέπει η Εκκλησία πριν τη Μεγάλη Σαρακοστή να συγχωρούμε από την καρδιά μας, διότι διαφορετικά χάνουμε όλον τον κόπο της νηστείας. Προσευχόμαστε, κλαίμε, αλλά η καρδιά απλώς δεν ανοίγει. Και χρειαζόμαστε η καρδιά μας να ανοίξει πριν αρχίσουμε τη νηστεία, αλλιώς πως θα δεχθούμε τη χάρη της Αγίας Σαρακοστής; Από την εμπειρία μου, το πιο δύσκολο και οδυνηρό σε ένα κοινόβιο

είναι να έχεις ένταση με έναν αδελφό. Και τι ανακούφιση όταν συγχωρούμε από την καρδιά μας και προσευχόμαστε για εκείνον, που φαινομενικά μας πρόσβαλε! Πολλές φορές η αδικία που υπομένουμε είναι μόνο στη φαντασία μας, κάποτε όμως μπορεί να είναι και πραγματική. Τι ανάπαυση φέρει να συγχωρούμε και να προσευχόμαστε για τον αδελφό και να προσπαθούμε να νικούμε «εν τω αγαθώ το κακόν» (Ρωμ. 12,21). Η Αγία Γραφή το λέει, επομένως δεν μπορούμε να είμαστε πιο έξυπνοι από τον λόγο του Θεού. Μπορούμε να είμαστε έξυπνοι, αλλά όχι σοφοί. Με τη χάρη του Θεού, ακόμη και ο πιο αμαθής άνθρωπος είναι σοφότερος από όλους τους πεπαιδευμένους του κόσμου αυτού. Δεν συγκρίνεται η ποιότητα του νού και του πνεύματος των εκπαιδευμένων στις μάταιες και υπερήφανες οδούς του κόσμου αυτού, με εκείνη του ανθρώπου που εργάζεται αγιοσύνη «εν φόβω Θεού» ημέραν καθ' ημέραν και ατενίζει την αιωνιότητα με το πνεύμα του.

Όλοι είμαστε άνθρωποι, όλοι κάνουμε λάθη, και γι' αυτό οφείλουμε να ζητούμε συγχώρεση και να συγχωρούμε ο ένας τον άλλον. Είπαμε σε μία από τις ομιλίες μας στο παρελθόν, ότι η ευγένεια του μοναχού έγκειται στο να λέει πάντα «συγγνώμη», «συγχώρησον». Τον 4ο αιώνα ήδη οι Πατέρες θρηνούσαν που οι μοναχοί είχαν χάσει την ευγένειά τους με το να μην λένε συγγνώμη προτού και αφότου μιλήσουν. Όταν χρησιμοποιούμε τον ασύρματο αρχίζουμε με την λέξη «παρακαλώ» και καταλήγουμε με την λέξη «over». Θα έπρεπε να είναι το ίδιο και για τους μοναχούς όταν μιλούν. Αρχίζουμε και τελειώνουμε με το «συγχώρησον». Η αρχοντιά των μοναχών αυτή είναι. Μεγάλη είναι η μηχανορραφία του εχθρού να πείσει τον μοναχό ότι είναι δίκαιος, ότι έχει δίκιο, και να τον εμπνεύσει να κτίσει τοίχους προστασίας γύρω του, που στην πραγματικότητα σημαίνει να αποκόψει τον εαυτό του από την κοινωνία με τους άλλους. Έπειτα απομένουμε χωρίς τίποτα, διότι αν κόψουμε την κοινωνία με τους αδελφούς μας, δεν μπορούμε να μετέχουμε των χαρισμάτων τους, και παραμένουμε με τον ασήμαντο εαυτό μας.

Ερώτηση: Πάτερ, είπατε ότι όταν κάποιος απουσιάζει από την καρδιά μας, ακρωτηριάζεται η ύπαρξή μας, η υπόστασή μας. Αλλά αν καταλάβουμε ότι εμείς απουσιάζουμε από την καρδιά κάποιου άλλου, ακρωτηριάζεται εξίσου η υπόστασή μας;

Απάντηση: Ναί.

Ερώτηση: Τότε, τι μπορούμε να κάνουμε; Δεν γίνεται να αναγκάσουμε τους άλλους.

Απάντηση: Όχι, δεν μπορούμε να τους αναγκάσουμε, αλλά μπορούμε να ταπεινώσουμε τον εαυτό μας. Ο αγ. Φιλάρετος της Μόσχας λέει ότι μπορούμε ακόμα και να ζητήσουμε συγγνώμη από τον αδελφό, με την ελπίδα ότι αυτό θα τον φέρει σε φιλότιμο να ζητήσει και αυτός συγχώρεση. Με αυτόν τον τρόπο γινόμαστε συνεργοί Θεού για την έναρξη της αναγεννήσεώς του. Εντούτοις, ο Γ. Σωφρόνιος μου είπε κάποτε ότι αν δεν είσαι σίγουρος πως θα δεχθεί τη συγγνώμη σου ο άλλος αδελφός, το καλύτερο είναι να συμπεριφέρεσαι φυσιολογικά σαν να μην έγινε τίποτα, αλλά με αληθινή καλοσύνη, επειδή μία τέτοια στάση θεραπεύει καλύτερα από τις εξηγήσεις και τις συζητήσεις. Ορισμένοι άνθρωποι θέλουν να εξηγούνται στα πάντα, να εξαντλούν κάθε υπόθεση, αλλά αυτό δεν βοηθά, μόνο χειροτερεύει την κατάσταση.

Ερώτηση: Είπατε κάποτε, ότι αν ζητήσουμε συγγνώμη από κάποιον που δεν είναι έτοιμος, μπορεί αυτός να επιβεβαιωθεί κιόλας στη λανθασμένη

στάση του.

Απάντηση: Υπάρχει και αυτός ο κίνδυνος, μου το είπε ο Γ. Σωφρόνιος. Αλλά ο αγ. Φιλάρετος είχε την ιδέα αυτή. Είναι μέρος της ταπεινώσεως των Αγίων όταν οι άνθρωποι τους πλησιάζουν. Προκειμένου να τους βοηθήσουν, οι Άγιοι ταπεινώνουν τον εαυτό τους μπροστά στους ανθρώπους, όπως ο Κύριος μπροστά στη Σαμαρείτιδα. Ο Κύριος προσποιήθηκε ότι είχε ανάγκη, για να βρεί σημείο επαφής μαζί της και την κέρδισε για την αιωνιότητα. Ενίοτε οι Άγιοι κάνουν το ίδιο, προσποιούνται κάποια ανάγκη για να τιμήσουν το άλλο πρόσωπο, ώστε να ανοιχθεί η καρδιά του στον λόγο της χάριτος.

Ερώτηση: Πρέπει να το εννοήσουμε πραγματικά το «συγχώρησον», να μην είναι απλά λόγια κενά, αλλιώς είναι τέτοια υποκρισία...

Απάντηση: Δεν χρειάζεται να προσφύγουμε σε ιστορίες του κόσμου αυτού, η Αγία Γραφή μας διδάσκει τα πάντα. Σε μερικά μοναστήρια έχουν ως κανόνα κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής να διαβάζουν την Παλαιά Διαθήκη μία φορά κάθε χρόνο. Το ερώτημα είναι πως να τη διαβάζουμε προσεκτικά και να καταλάβουμε τι είναι επωφελές για μας για τη συνομιλία μας με τον Θεό, για να τη χρησιμοποιούμε ως γλώσσα της προσευχής μας. Δεν χρειαζόμαστε ιστορίες του κόσμου αυτού. Στην Καινή Διαθήκη διαβάζουμε ότι αν πιστεύουμε, πρέπει να πιστεύουμε με όλη μας την καρδιά και τότε να ομολογούμε και με το στόμα μας «εις σωτηρίαν» (Ρωμ. 10,10). Αν επικαλούμαστε το Όνομα του Κυρίου, πρέπει να το κάνουμε από την καρδιά μας και ακόμη «εκ καθαρής καρδιάς» (Β' Τιμ. 2,22). Και αν συγχωρούμε, πρέπει να συγχωρούμε πάλι «από των καρδιών ημών» (βλ. Ματθ. 18,35). Αυτό που είναι σημαντικό δεν είναι ότι «το έξωθεν του ποτηρίου» πρέπει να είναι καθαρό, αλλά «το έσωθεν του ποτηρίου» (πρβλ. Ματθ. 23,25), δηλαδή η καρδιά. Η ιδιαιτερότητα των μοναχών αυτή είναι: εργάζονται συνεχώς πάνω στην καρδιά τους.

Ερώτηση: Μία μοναχή μου είπε μία φορά ότι είπε στον Γέροντά της ότι η Παλαιά Διαθήκη ήταν αποκρουστική και φρικτή, και ότι δεν πρόκειται να τη διαβάσει ξανά. Ο Γέροντας της είπε: «Αν δεν το διαβάσεις δεν θα κατανοήσεις την Καινή Διαθήκη».

Απάντηση: Πρέπει να καταλάβουμε την ιστορία της σωτηρίας. Μερικά πράγματα μας φαίνονται σκληρά, αλλά αν δεν συνέβαιναν, ο Θεός δεν θα μπορούσε να μας δείξει το έλεος Του. Ήταν μέρος της κοινής σωτηρίας. Ο Θεός τα επέτρεψε αυτά, για να έρθει και να σώσει τον όλον τον κόσμο. Είχε το σχέδιό Του και για εκείνους που υπέστησαν αδικία η ακόμη και άδικο θάνατο. Δεν νομίζω ότι θα χαθούν, επειδή ο Θεός έχει στη διάθεσή Του όλη την αιωνιότητα για να διορθώσει τις αδικίες της

ζωής αυτής.

Ερώτηση: Αλλά τι μπορεί να είναι πιο φρικτό από τη Σταύρωση του Θεού; Υπέφεραν στην Παλαιά Διαθήκη, αλλά τι μπορούμε να πούμε για τα παθήματα του Θεού στην Καινή Διαθήκη;

Απάντηση: Ναί. Για παράδειγμα, στην Παλαιά Διαθήκη συναντούμε τέτοιους λόγους, «Ευφρανθήσεται δίκαιος όταν ίδη εκδίκησιν· τας χείρας αυτού νίψεται εν τω αίματι του αμαρτωλού» (βλ. Ψαλμ. 57,10). Αυτό δεν σημαίνει ότι οι δίκαιοι θα χαίρονται για την απώλεια του αμαρτωλού, αλλά ότι η εκδίκηση ανήκει μόνο στον Κύριο, «εν ημέρα κρίσεως ανταποδώσω» (Δευτ. 32,35). Η εκδίκηση αυτή θα σημαίνει δικαιοσύνη και δόξα για τους δικαίους, και αιώνια καταδίκη για εκείνους που προτίμησαν την οδό της αμαρτίας. Υπάρχουν τόσες πολλές υψηλές καταστάσεις στην Παλαιά Διαθήκη που αμιλλώνται τις καταστάσεις της Καινής Διαθήκης. Το ίδιο Πνεύμα κατεργαζόταν τις καταστάσεις αυτές μέσα στους Προφήτες, αν και μόνο κατά διαστήματα. Την Πεντηκοστή το ίδιο Πνεύμα δόθηκε «ουκ εκ μέτρου». Ήρθε και διείσδυσε στη σάρκα των Αποστόλων και παρέμεινε μονίμως μέσα στην Εκκλησία μέχρι σήμερα.

Ο Γ. Σωφρόνιος μου είπε μία μέρα: «Αν στην Παλαιά Διαθήκη δεν βίωναν τις καταστάσεις αυτές, δεν θα μπορούσαν να λάβουν την πείρα του Πνεύματος της Καινής Διαθήκης. Δεν θα μπορούσαν να πιστέψουν στον Χριστό και να λάβουν την επαγγελία του Πατρός». Μέσα από τις πνευματικές αυτές καταστάσεις ο Θεός προετοίμασε τους ανθρώπους να δεχθούν το πλήρωμα της αποκαλύψεως όταν ο Κύριος θα ερχόταν στον κόσμο. Ο Γ. Σωφρόνιος δεν υποτιμούσε καθόλου την Παλαιά Διαθήκη, αλλά δεν πίστευε ότι μέσω της Παλαιάς Διαθήκης καταλαβαίνουμε την Καινή, αλλά ότι μέσω της Καινής κατανοούμε την Παλαιά. Ο αγ. Μάξιμος έχει ένα σπουδαίο χωρίο που λέει ότι από τα έσχατα καταλαβαίνουμε τα πρώτα.

Καθηγούμενος Πέτρος: Ο αγ. Μάξιμος είπε ότι η Παλαιά Διαθήκη ήταν μία σκιά, ενώ ο καιρός της Καινής Διαθήκης προεικονίζει τον άλλο κόσμο, είναι μία εικόνα της Βασιλείας του Θεού.

Ερώτηση: Είπατε κάποτε ότι η ιεροσύνη είναι ένα προσωρινό χάρισμα, όχι αιώνιο. Ωστόσο βλέπουμε τους Αγίους στις εικόνες, ντυμένους με τα λειτουργικά άμφιά τους ως επισκόπους η ιερείς.

Απάντηση: Η ιεροσύνη δεν εισέρχεται απαραίτητα μαζί σου στη Βασιλεία, αλλά αν έχεις εργασθεί δικαιοσύνη και την έχεις βιώσει με τρόπο ευάρεστο, αυτή σε συνοδεύει ως δόξα. Η ιεροσύνη είναι απίστευτη, έχει διπλή ιδιότητα. Σου δίνει τη

δυνατότητα να επιτελείς τα Μυστήρια στον κόσμο αυτό, και ο καθένας που έχει έγκυρη χειροτονία μπορεί να το κάνει, ενώ εκείνοι που φέρουν το Πνεύμα, δεν είναι μόνο «ιερωσύνην νομικήν ενδυσάμενοι», όπως λέει το απολυτίκιον του Προφήτη Ζαχαρία, αλλά και κρατούν ζωντανή τη χάρη της ιεροσύνης. Εκείνοι που έχουν ασκήσει τη διακονία τους εν Πνεύματι μπαίνουν στη δόξα της διακονίας αυτής, γιατί η ιεροσύνη είναι η δωρεά του Αγίου Πνεύματος, δεν είναι απλώς ένα ανθρώπινο δώρο.

Καθηγούμενος Πέτρος: Επίσης, η εικόνα ενός Αγίου απεικονίζει την οδό μέσα από την οποία βρήκε αγιότητα. Για παράδειγμα, ένας επίσκοπος βρήκε αγιότητα μέσω της διακονίας του ως επίσκοπος.

Αρχιμ. Ζαχαρίας: Καλή προετοιμασία για τη μεγάλη και τελευταία εορτή που μας έρχεται σε λίγες μέρες. Καμία άλλη εορτή δεν με ενέπνεε τόσο πολύ στη νεότητά μου και όλα τα χρόνια της μοναχικής μου ζωής, όσο η εορτή της Πεντηκοστής. Ήταν πάντα η πιο εμπνευσμένη εορτή του χρόνου. Αν διαβάσετε τους ύμνους και προσπαθήσετε να συντονισθείτε με την εορτή, θα δείτε ότι η Πεντηκοστή είναι όντως παράδοξο γεγονός. Όλοι οι ύμνοι που ψάλλουμε την Πεντηκοστή, όλα τα αναγνώσματα και όλο το πνεύμα της είναι όντως μία πνευματική μέθη, όπως το προεικόνισε η Προφήτιδα Άννα (βλ. Α' Σαμ. 1,13) και όπως το προανακοίνωσε ο Προφήτης Ιωήλ (Ιωήλ 3,1).

<https://bit.ly/2XZ0DxH>